

Diarienummer: KS-2025/102

Handläggare: Dan-Erik Pettersson, ekonomichef

TJÄNSTEUTLÅTANDE

Uppsikt över den kommunala verksamhet som bedrivits i bolagsform under 2024 samt instruktion till ägarombud

Förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen anser att kommunens helägda bolag under kalenderåret 2024 bedrivits enligt det fastställda kommunala ändamålet för respektive bolag och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.
2. Kommunstyrelsen ger ägarombuden i instruktion att på årsstämmorna avseende räkenskapsåret 2024 fatta beslut i enlighet med revisionsberättelsen som lämnas på stämman.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen ska enligt kommunallagen varje år pröva om dess kommunala bolag bedrivits enligt det fastställda kommunala ändamålet och inom de kommunala befogenheterna.

Förvaltningen gör bedömningen att verksamheten varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet för respektive bolag och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Därmed gör förvaltningen bedömningen att ägarombuden på årsstämmorna kan fatta beslut i enlighet med revisionsberättelserna.

Ärendets uppkomst och historik

Kommunstyrelsen ska för kommunala bolag årligen pröva om den verksamhet som bedrivits under föregående kalenderår varit förenlig med det kommunala ändamålet och inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om kommunstyrelsen finner att så inte är fallet ska förslag lämnas till kommunfullmäktige om nödvändiga åtgärder (se 6 kap. 1 och 9 § i kommunallagen).

De kommunala befogenheterna ska utgöra ram för verksamheten och innebära att kommunalrättsliga principer som exempelvis lokaliseringsprincipen, självkostnadsprincipen, likställighetsprincipen och förbudet mot spekulativ verksamhet. Med det kommunala ändamålet avses vad verksamheten syftar till att åstadkomma. Enligt 10 kap 3 § ska det fastställda kommunala ändamålet och de kommunala befogenheterna utgöra ram för bolaget anges i bolagsordningen.

Rättslig utredning

Lagstöd

Kommunallagen reglerar kommunstyrelsens uppsiktsplikt över kommunal verksamhet som bedrivits i sådana juridiska personer som avses i 10 kapitlet 2-6§§.

Konsekvensbeskrivningar

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet har ingen ekonomisk konsekvens.

Barnkonsekvensanalys

Barnkonsekvensanalys är gjord enligt checklista.

Samlad bedömning

Kommunstyrelsen ska för kommunala bolag årligen pröva om den verksamhet som bedrivits under föregående kalenderår varit förenlig med det kommunala ändamålet och inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om kommunstyrelsen finner att så inte är fallet ska förslag lämnas till kommunfullmäktige om nödvändiga åtgärder (se 6 kap. 1 och 9 § i kommunallagen).

De kommunala befogenheterna ska utgöra ram för verksamheten och innebära att kommunalrättsliga principer som exempelvis lokaliseringsprincipen, självkostnadsprincipen, likställighetsprincipen och förbudet mot spekulativ verksamhet. Med det kommunala ändamålet avses vad verksamheten syftar till att åstadkomma. Enligt 10 kap 3 § ska det fastställda kommunala ändamålet och de kommunala befogenheterna utgöra ram för bolaget anges i bolagsordningen.

Förvaltningen har gått igenom den verksamhet som bedrivits i kommunens helägda bolag genom uppföljning av årsredovisning, styrelseprotokoll, ägardirektiv och bolagsordning för samtliga bolag. Bolagsordningar bedöms vara aktuella och adekvata. Bolagsordningarna innehåller både verksamhetsföremål (vad bolaget ska ägna sig åt) och ändamål med bolagets verksamhet (syfte med verksamheten). Det finns ett behov att tydliggöra ersättningsreglemente och möjlighet till digitala utskick inför styrelsemöten, kvarstår sedan föregående år).

Knivsta Kommunhus AB

Knivsta Kommunhus AB är moderföretag till Kommunfastigheter i Knivsta AB och Knivstabostäder. Uppdraget är att bedriva en aktiv ägarstyrning och uppsikt mot dess dotterbolag. Bolaget har ingen egen verksamhet och styrelsen har i årsredovisningen inte lämnat ett uttalande om att de anser att bolagen bedrivits inom det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Bolagets styrelse har under året bedrivit en aktiv ägarstyrning och uppföljning av dotterbolagets verksamhet. Styrelsen har sammanträtt 4 gånger (föregående år 5 möten) och genomfört en fördjupad ägardialog.

Det finansiella resultatet var 9,7 miljoner kronor som i huvudsak utgörs av en utdelning från dotterbolaget Kommunfastigheter i Knivsta AB. I ägardirektivet framgår det att kommunkoncernen ska uppnå 3 procent avkastning av omsättningen (resultatet efter skatt). Resultat för koncernen exklusive avskrivning av övervärden landar avkastningen på ca 11 procent (föregående år 11 procent).

Förvaltningens samlade bedömning är att bolagets verksamhet under föregående kalenderår varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Utvecklingsområden:

- Uppföljning av ägardirektivens finansiella mål och verksamhetsmål i delårsrapport med prognos för att uppnå dem vid årets slut.

Kommunfastigheter i Knivsta AB

Kommunfastigheter i Knivsta AB är från juli 2022 ägare och förvaltare åt Kommanditbolaget Gredelin och inkluderas därför i prövningen nedan i enlighet med aktieägaravtalet. I årsredovisningen lämnar styrelsen ett uttalande om att de anser att bolagen bedrivits inom det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Styrelsen har sammanträtt 5 gånger under året (föregående år 6). I bolagets årsredovisning finns uppgifter om bolagsspecifika ägardirektiv och hur de uppfyllt avkastningskrav. Det övergripande och långsiktiga resultatmålet är att i genomsnitt uppnå 3 procent avkastning (beräknat på resultat efter skatt) på bolagets totala omsättning. Den synliga soliditeten i bolaget skall uppgå till minst 10 procent. Soliditeten i bolaget har förbättrats till 15,2 procent (14,2 procent) genom positivt rörelseresultat, soliditetsnivån ligger över det långsiktiga soliditetsmålet.

Vinstmarginalen efter skatt uppgick till 7,4 procent (5,9 procent). Observera att beräkningen utgår från resultat efter bokslutsdispositioner vilket gör att vinstmarginalen var något bättre än redovisade siffror. Detta gör att avkastningen ligger över det långsiktiga målet enligt ägardirektivet. I årsredovisningen lämnas även upplysningar om hur de uppfyllt verksamhetsmålen enligt ägardirektivet.

Förvaltningens samlade bedömning är att bolagets verksamhet under föregående kalenderår varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Utvecklingsområden:

- Uppföljning av ägardirektivens finansiella mål och verksamhetsmål i delårsrapport med prognos för att uppnå dem vid årets slut.

Alsike Fastighets AB

Alsike Fastighets AB är under avveckling. Bolaget har inte bedrivit någon verksamhet under året. En process att fusionera (absorption) bolaget in i Kommunfastigheter i Knivsta AB har inletts och bedöms vara slutförd under 2025.

Förvaltningens samlade bedömning är att bolagets verksamhet under föregående kalenderår varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna, utifrån ett avvecklingsperspektiv.

Knivstabostäder AB

I årsredovisningen lämnar styrelsen ett uttalande om att de anser att bolagen bedrivits inom det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Styrelsen har sammanträtt 4 gånger under året (föregående år 5 gånger). I bolagets årsredovisning finns uppgifter om bolagsspecifika ägardirektiv och hur de uppfyllt avkastningskravet. Det övergripande och långsiktiga resultatmålet är att nå i genomsnitt minst 5 procent avkastning (beräknat på resultat efter skatt) på bolagets totala egna kapital. Den synliga soliditeten i bolaget skall uppgå till minst 25 procent.

Resultatet för 2024 ger en avkastning för året på 2,9 procent (1,9 procent), vilket innebär att bolaget inte uppnått ägardirektivets avkastningskrav på minst 5 procent under de senaste 2 åren. Över tid motsvarar avkastningen i genomsnitt 7,4 procent.

Soliditeten var vid årets slut 24,5 procent, vilket är en liten ökning från 24 procent. Det är under ägardirektivet strävansnivå men över tid uppnår bolaget önskad soliditetsnivå. I årsredovisningen lämnas upplysningar om hur de uppfyllt verksamhetsmålen enligt ägardirektivet.

Förvaltningens samlade bedömning är att bolagets verksamhet under föregående kalenderår varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Bolaget avkastning, resultat efter skatt genom omsättningen, har de senaste åren varit fallande. Över tid motsvarar resultatet det avkastningsmål som ägaren fastställt. Bolagets styrelse bör initiera åtgärder för att säkra avkastningsmålet i framtiden.

Utvecklingsområden:

- Uppföljning av ägardirektivens finansiella mål och verksamhetsmål i delårsrapport med prognos för att uppnå dem vid årets slut.
- Bolaget bör initiera åtgärder för att säkra avkastningsmålet i framtiden.

Underlag för beslut och beslutsexpediering

Underlag för beslut

Tjänsteutlåtande 2025-02-20

Beslutet skickas till

Akten
Knivsta kommunhus AB
Kommunfastigheter i Knivsta AB
Knivstabostäder AB

Dan-Erik Pettersson
Ekonomichef

Barnchecklista inför beslut

Alla under 18 år är att betrakta som barn.

1. Påverkar beslutet barn?

Ja Nej

Ärendet handlar om bolagens verksamhet varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och har ingen påverkan på barn.

2. Hur har barns bästa beaktats?

3. Beskriv eventuella intressekonflikter.

4. Barn tillfrågas vid övergripande fleråriga planer/styrdokument. Har så skett?

Ja

Nej

Inte aktuellt. Beslutet rör inte en övergripande flerårig plan eller ett flerårigt styrdokument.